СВОБОДА



SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 132. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 9-го липня 1943. — No. 132. Jersey City, N. J., Friday, July 9, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПОВНО ХУДОБИ НА ФАРМАХ, БРАК МЯСА В ЦІЛОМУ КРАЮ

ШІКАГО. — Воєнна Рада для справ Мяса радила сьогодні над способами зарадження недостачі мяса в продажу. Йде про це, щоб спровадити худобу з великих лятифундій до різниць і розіслати мясо по всіх більших осередках. Ця справа є складна тим, що не легко придумати, яку ціну платити в окремих випадках. Комісія жде на припоручення з Вашинґтону, бо там є фінансовий центр, звідки йдуть гроші на відшкодування за низку ціну.

ПЛЯН ЗАСНУВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Конгресмен Кортис приготовляє внесок, щоб заложити академію для дипльоматів на лад офіцирської академії у Вест Пойнт, Н. Й., або морської академії в Анаполис, Мд. Завдання дипльоматичної академії булоб утривалювати мир, поширювати порозуміння й добру волю в цілому світі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПОМАГАЄ 30 КРАЯМ У БІДІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт переслав конгресови звіт з праці Американського Червоного Хреста від 1. липня 1940 р. до кінця квітня 1943 р. Звіт виказує, що поміч Американського Червоного Хреста пішла до 30 чужих країв, а з неї скористали 32,500,000 осіб. Припасів роздано на суму $74,860.000. На їх закупно видав американський уряд від себе понад $54,000,000.

ПРИЧИНОЮ РОЗРУХІВ В ДІТРОЙТІ ПЕРЕНАСЕЛЕННЯ, ЗАЯВЛЯЄ КОМІСІЯ.

ВАШИНҐТОН. — Комісія Справедливого Поділу Робіт під проводом католицького священика о. Френка Гааса, розслідила в Дітройті причини недавних расових розрухів і подала до відома преси свої спостереження. о. Гаас каже, що дійсними причинами є перенаселення, недостача мешкань, перевозових засобів, а також і недостача місць для розривки й спочинку від праці. Нема ніяких признак, начеб агенти держав Осі поширили невдоволення й викликали розрухи.

ПОМЕР НАЧАЛЬНИК КАНЦЕЛЯРІЇ В БІЛОМУ ДОМІ.

ВАШИНҐТОН. — Несподівано помер начальник канцелярії в Білому Домі, Рудольф Форстер в 70 році життя. Був це незвичайно спосібний урядовець, служив вірно 8 президентам, починаючи від Теодора Рузвелта і вмів кожного зробити своїм приятелем. З нагоди його смерти теперішний президент Рузвелт видав комунікат, в якому високо підносить незвичайні прикмети характеру покійника.

СЕНАТ ЛОМИТЬ НАЙВИЩУ ЦІНУ КУКУРУДЗИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив законопроєкт, щоб не виплачувати субсиддій при цофанню харчових цін, але безпосередно потім зломав найвищу ціну на кукурудзу, наложену Бюром Адміністрації Цін. Від себе сенат ухвалив ціну 1 доляра і 40 центів, значить на 33 центи вищу, як установило Бюро Адміністрації Цін. Одначе ця справа ще має бути вирішена палатою репрезентантів.

ЗА ПРИНЯТТЯ ЛУИСА ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК. — Данило Товбин, предсідник Комітету Трьох, настановленого Американською Федерацією Праці для вирішення, чи приняти Джана Л. Луиса з його Юнією Злучених Майнерів у члени федерації, чи ні, заявив, що є за те, щоб вводити бажання Луиса. Таку думку надіється Товбин переперти на засіданню повного комітету в Шікаґу. Товбин представляє юнію візників.

АРЕШТУВАЛИ РЕКЕТІРІВ В ПРАЛЬНЯНОМУ ПРОМИСЛІ.

НЮ ЙОРК. — Прокураторія арештувала 14 урядовців юнії Амалгамейтед Клотинг Воркерс оф Америка підозрілих у рекеті. Їм закидають, що під фірмою юнії вони вимушували від власників пралень великі окупи, а це по 100,000 долярів річно. Арештованих випущено на волю за зложенням кавції від $7,500 до $1,000.

НАДІЮТЬСЯ СКОРОГО ПОКІНЧЕННЯ ЗАСТОЮ В ВОЄННІЙ ПРОДУКЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Чарлз Вилсон, віцепрезидент Ради Воєнної Продукції заявив на пресовій конференції, що Злучені Держави й Канада будуть могти продукувати більше ніж 10,000 літаків місячно. Також виріб амуниції не виглядає зле, на його думку, хоч в травню вона не дописала на один процент. Вилсон оголосив цю заяву з нагоди критичних заввваг предсідника Доналда Нелсона. Нелсон пояснив, що він подав продукцію в вартости долярів, а не в самих матеріялах, і через те вийшла неясність.

Ґен. Жіро в Білому Домі

ВАШИНҐТОН. — В середу пополудни прибув літаком з Альжиру, як гість уряду Злучених Держав, начальний командант французьких сил в Північній і Західній Африці ґен. Анрі Оноре Жіро. Коли висідав з літака на майдані Болинґ Філд, його привитали високі достойники з різних департаментів, а гармати віддали на його честь 17 стрілів. Летунська банда віддограла французький та американський гомн. Ґенерал приняв почесне поздоровлення трох летунських компаній і безпосередно потім поїхав на одногодинну розмову з президентом Рузвелтом у Білому Домі. Вечером відбувся почесний бенкет в його честь у шефа ґенеральноог штабу армії, ґен. Джорджа Маршала.

НАСЕЛЕННЯ АМЕРИКИ ЗАБЕЗПЕЧИЛО СВОЄ ЖИТТЯ НА 133 БІЛІОНИ ДОЛ.

НЮ ЙОРК. — Життеве обезпечення, що його мають американські родини, осягнуло небувалу досі суму 133 біліонів дол. Ці обчислення зробив Інститут Життевого Забезпечення, замикаючи рахунки з днем 30 червня біжучого року. З початком року нові обезпечення не було легко дістати, але тепер положення поліпшилося. Вартість маєтку обезпеченевих підприємств нараховують на 36 біліонів долярів.

ВИГЛЯДИ НА ПРОДУКЦІЮ ХАРЧІВ ПОЛІПШИЛИСЯ З ПОГОДОЮ

ВАШИНҐТОН. — Вигляди на збільшену продукцію харчів слідно після цього, як погода поправилася. Таку думку проголошують федеральні чинники. Весна цього року була холодна, опісля наступила спека, а тепер погода різноманітна, якраз така, що пособляє продукції харчів на полю. Таксамо випас худоби поправився, бо прибуло паші.

ПОМИЛУВАНИЙ ЗРАДНИК МАВ ЩЕ МОЖЛИВІСТЬ СКОРОЧЕННЯ КАРИ

ДІТРОЙТ, Міш. — Макс Стефан, засуджений за переховування німецького вояка-втікача на кару смерти і помилуваний президентом Рузвелтом, малощо не дістав правно скорочення кари. Федеральний прокуратор домагався від суду відобрання американського громадянства засудженому. На це відповів суддя, що видав присуд, що це поставилоб Стефана в катеґорію ворожих чужинців і його не судилиб як зрадника. В такому випадку Стефан сидів би у вязниці лише начас війни, а опісля мігби вийти на волю. Тепер він має сидіти до кінця життя.

Америка Відзначує Чянг Кай-Шека

ЧУНКІНҐ. — Ґенерал Стилвел, командант американських військ у Індії, Китаю й Бурмі, доручив Чянг Кай-Шекови, начальникови китайських військ, американський ордер „леґії заслуги в ступні начальника". Такі самі медалі нищого ступня одержали китайський міністер війни, начальник заграничного бюра при національній військовій раді Китаю і начальник постачання.

Леґія заслуги була створена вперше Джорджом Вашинґтоном у 1787. році й створена наново 5. листопаду 1942. року. Дається її як признання за „надзвичайно вірне сповнення есенціональної служби" на відповідальнім становищи, а признається її „визначним офіцирам і воякам збройних сил Злучених Держав або заприязненої держави".

У шесту річницю китайсько-японської війни президент Рузвелт і інші провідники аліянтських держав ґратулювали Китаеви його геройського спротиву японській інвазії й січеркували віру в остаточну перемогу над ворогом. Президент Рузвелт у своїй телеґрамі ґенералови Кай-Шекови підчеркнув „відвагу й самопожертвовання китайського народу" для справи свободи, братерства американського й китайського народу для спільної справи та запевняв китайців, що Америка не забуде про нікого по дорозі до Токйо. В осібнім заклику до китайського народу президент Рузвелт запевняв, що американці виконають свої зобовязання й обіцянки та пригадує на свої попередні запевнення про офензиву на Тихому океані.

Антоні Іден, британський секретар заграничних справ, виступив з промовою у Лондоні на зборах в честь шестої річниці японської війни в Китаю й заявив, що постійний мир на Тихому океані може бути заведений тільки через систему колективного забезпечення, гарантованого Америкою, Китаєм, Росією й Британією.

В АНҐЛІЇ ПОВСТАЄ НОВА РЕВОЛЮЦІЙНА ПАРТІЯ

ЛОНДОН. — Найновіша британська політична партія видала революційний маніфест, у котрому закликує британців закинути минуле й почати будувати новий суспільний порядок. Партія називається „Комон Велт Парті" і притягає до себе людей з партій ліберальної, консервативної й робітничої, між котрими нова партія завела мир; вона представляє деякий протест проти політики уряду. Партія домагається від уряду роспосання нових виборів до британського парляменту, бо мовляв парлямент був вибраний ще в 1935. році, а виборці понижче 30 літ життя, забрані до війнька, не мали голосу в його виборі. На чолі нової партії стоїть сер Ричард Р. Д. Акленд. Партія домагається теж відобрання палаті лордів права вета, признаючи його недемократичним.



МЕКСИКАНЦІ ДАЮТЬ КРОВ ДЛЯ „БАНКУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА". — Мешканці Лос Анджелеса мексиканського роду дожидають своєї черги, аби дати свою кров для „банку Червоного Хреста".

АМЕРИКАНЦІ НАСТУПАЮТЬ НА МУНДУ Й БОМБАРДУЮТЬ КІСКУ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські війська висіли в двох місцях на острові Ню Джорджія для захоплення важної бази Мунди. Замітно, що при тому не стрінулися з опозицією збоку японців.

Досі Мунду острілювано далекосяглими гарматами з недавно добутого острова Рендови. Добуття нових позицій американцями робить удержання Мунди для японців неможливим.

Спроба японців вмішатися в операції на цьому воєнному театрі при помочі своєї фльоти в понеділок уночі скінчилася для японців певним затопленням шести, а може й десяти, кораблів. Супроти цих утрат ворога американські втрати кружляка й нищителя більше ніж оплатилися.

Американська фльота подала, що в понеділкових боях загинув кружляк „Гелена". Він мав 9,700 тон містоти; його будову викінчено в нюйорських варстатах в 1939. році. Він мав звичайно 888 людей залоги. Комунікат не подає нічого про долю залоги.

ВОРОГ НА АЛЕВТСЬКИХ ОСТРОВАХ У ДЕФЕНЗИВІ

ВАШИНҐТОН. — Відділ американської воєнної фльоти атакував у вівторок вечором японські позиції на острові Кіска, що належить до Алевтського архипелягу. Це був перший рейд американців з моря на японські позиції, котрі бомбардавано нераз з повітря від 8. серпня минулого року. Японські позиції не відповідали на вогонь американських кораблів, хоча вони мають 10,000 до 12,000 вояків.

Комунікат фльоти каже, що бомбардування Кіски не є частиною безпосередної офензиви на Алевтські острови. Бомбардування вказує на вагу занятя острова Атту американськими військами.

НІМЦІ ЗАБРАЛИ РОСІЯНАМ ЩЕ КІЛЬКА СІЛ.

ЛОНДОН. — Російський комунікат каже, що завзяті атаки німецьких повзів і піхоти на 200 миль довгому фронті добули для німців ще додаткових кілька сіл коло Білгороду. Одначе німцям не вдалося доконати більшого прориву російських ліній, а дрібні добутки прийшлося переплатити кольосальними втратами в людях і матеріялах.

У цих боях різні місцевости переходили часто з рук до рук. Держави Осі, за російським обчисленням, кинули в бої коло 450,000 вояків. Добуття кількох сіл коштувало німців за кілька днів 30,000 вбитих, 649 літаків і 1,539 повзів.

Москва подає, що офензивою проти Росії кермує маршал Ґунтер фон Клюґе, котрого німці величають як „апостола переможної оборони". Німецька команда вперше признала в своїм комунікаті, що теперішні операції в Росії складаються на офензиву.

БОМБАРДУЮТЬ СИЦІЛІЮ ДНЕМ І НІЧЧЮ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські літаки приспішують і побільшують бомбардування ворожих баз на Сицилії. Американські й британські літаки бомбардують їх тепер вдень і вночі.

У вівторок аліянтські літаки знову били по летунських майданах у Джербіні, Мільо й Біскарі. Безупинне бомбардування не дає ворогови часу очунятися з нападів. Замітно, що на денний напад аліянтських бомбовиків на Біскарі ворог зовсім не відповідав.

СПОДІВАЮТЬСЯ СКОРОЇ КАМПАНІЇ НА ДОДЕКАНЕС.

АНКАРА. — За вістками, одержаними турецьким міністерством фльоти, німецькі й італійські сили на Середземному морю сподіваються, що незадовго почнеться аліянтська кампанія на Еґейському морю, звернена передовсім на відобрання від Італії островів Додеканес. Кажуть берлінські слухи, що Аліянти спробують захопити Додеканес передтим, як будуть пробувати захопити Крету.

Німецьке радіо говорило, що ґенерал Айзенговер сконцентрував при березі Африки для кампанії на Середземному морю кораблів на міліон тон містоти. До цеї вістки воно додало, що мовляв Аліянти не можуть доконати інвазії Франції й Італії, бо там держави Осі мають засильну оборону.

ШВАЙЦАРІЯ РОЗВЯЗУЄ НАЦИСТИЧНІ ГРУПИ.

БЕРН. — Швайцарська Федеральна Рада розвязала дві політичні партії, що являються проявом національного соціялістичного руху в Швайцарії. Розвязано їх за те, що вони подавали швайцарському урядови фалшиві звіти та подавали військові інформації чужій державі, а кромі цього навмисно нарушували швайцарську невтральність. Рішення про розвязання існуючих організацій закінчується загрозою, що в майбутньому всі подібні організації будуть заборонені.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Річниця Китайської Війни

Кожна просто з аліянтських держав вислала китайському урядови побажання зприводу шестої річниці китайської війни проти японської інвазії. Преса по всіх аліянтських краях зазначила цю річницю як маркантну дату.

Стоять ці публичні заяви в яскравім противенстві до впертого іґнорування китайсько-японської війни не так збоку преси, як з боку урядів. Коли шість літ тому на мості під китайською столицею почався бій між японськими й китайськими військами, то для великого числа ґазет це був тільки інцидент. Японія так і назвала свою інвазію Китаю, і так її й досі називає. Через те вона не вважала за потрібне навіть виповідати війни Китаєві. Так менше-більше через довгий час дивилися на японську інвазію Китаю інші держави. Навіть Америка, котра признавала цей „інцидент" справжньою війною, котра дивилася на Китай як на справжню націю, а не тільки етноґрафічну масу в процесі творення, якою її голосили нацисти й фашисти, не витягала з війни дальших консеквенцій поза те, що старалася заховати в ній невтральність, і торгувати однаково з обома сторонами, дарма що в практиці це було властиво торгування з одною тільки Японією. Справді були часи, коли Китай стояв у своїй боротьбі проти наїзника самий один, без одного приятеля в світі, просто проти цілого світу.

За цим наставленням до Китаю було загальне тоді апізерське наставлення, що, якби несправедливою не була окупація Китаю Японією, Китай не видержить довго японського напору, та по певнім часі він мусить погодитися з частинною окупацією Японії. І власне в цій точці Китай покерешував найхитріші рахунки найбільше цинічних політиків. Він видержував японську інвазію рік за роком. Коли здавалося, що він стоїть над пропастю, він звідкись добував силу видержувати ще далі.

Ця здібність видержувати найшла нарешті свою нагороду. Зчасом аліянтські держави зрозуміли, що Китай має неспожиту силу та що він скорше зовсім загине, ніж піддасться. Коли нарешті Японія виступила проти Злучених Держав, як це здавна заповідав Китай, тоді Америка зрозуміла велику вагу китайського опору проти японської інвазії. Тоді Америка пізнала, яку кольосальну ролю відограло китайське завзяття в війні Аліянтів проти держав Осі. Тоді вже й признано Китай рівнорядним союзником.

Европейські держави нераз трактували Китай як відсталу культурно державу, яка повинна бути взята в кураделю „цивілізованих держав". Китайсько-японська війна стала основою для зовсім іншої оцінки Китаю. Без великих заходів з боку Китаю впали всі ці признаки куралелі, позношено всякі виїмкові права чужинців у Китаю, Китай признано за одну з перших потуг світу. Як такому буде признане одно з найважніших місць на мировій конференції й на міждержавній раді, що мабуть буде створена на тій конференції. І все це добув собі Китай своєю послідовною, неуступчивою боротьбою проти ворожої інвазії.

КОНЕЦЬ КРАЄВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ МОЛОДІ

Коли ще в Америці була лячна депресія, міліони молоді стояли перед чорною будуччиною: коли досвідчені й вправлені робітники ходили без праці, яка будуччина могла ждати молодих людей, що ніякого досвіду в праці не мали?

Аби помогти їм, а рівночасно виконати частину програми загальної боротьби проти безробіття, президент Рузвелт створив президіяльним приказом з 25. червня 1935 року так звану Краєву Адміністрацію Молоді („Нешенел Ют Администрейшен", коротко „Ен-Вай-Ей"). Цим приказом почато подвійну акцію, з котрих одна мала на цілі дати частинну працю й фахову вправу молодим людям в віці від 17. до 25. року життя, котрі не ходили до школи, а друга давала частинне заняття потребуючим студентам у віці від 16. до 25. року життя, якщо вони цього потребували для продовження студій.

Ці акції відкрили для молодих людей широку різнородність платної праці — від праці при будові до розсліду по бібліотеках. За наступних сім літ Краєва Адміністрація Молоді дала заняття майже пятьом міліонам молодих людей, переважно студентам. Вміру того, як поправлялися умовини в краю, кладено щораз менше натиску на допомогу, а щораз більше на вишкіл, головно на роботах военної продукції.

Від певного часу Краєва Адміністрація Молоді стала предметом завзятих нападів з боку певних ґруп конґресменів і сенаторів. Говорили конґресмени, що Краєва Адміністрація Молоді коштує більше, ніж її робота варта. Сенатор Гарі Ф. Бирд заявив, що видавши разом 771 міліонів 414 тисяч долярів, Краєва Адміністрація Молоді не вишколила до праці більше, ніж 3 проценти военних робітників краю.

Не дивлячися на ці заходи, сенат ухвалив незначною більшістю голосів, бо 41 проти 37, привернути Краєвій Адміністрації Молоді фонди, котрі палата репрезентантів була відмовила признати. Три дні опісля одначе палата репрезентантів при голосуванню над проектом сенату знову відмовилася признати ці фонди в сумі 47 міліонів долярів. Замісць цього палата репрезентантів заявилася за ліквідацію Краєвої Адміністрації Молоді з днем 1. січня та признала на цю ціль три міліони долярів. У минулу суботу сенат пішов за палатаю репрезентантів і 39 голосами проти 34 заявився за ліквідацію Краєвої Адміністрації Молоді.

В цей спосіб похоронено встанову, котра, не дивлячися на напасти консервативних людей, відграла в історії Америки важну ролю.

НІМЕЦЬКА ДИСЦИПЛІНА НА ПРОБНОМУ КАМЕНІ

Між паперами, що їх захопили британійські війська в головній кватирі 334. дивізії німецької піхоти в Тунісі, був ориґінал приказу ґенерала Едера, команданта тої дивізії, виданого дня 18. квітня 1943 року, до вояків у справі дисципліни. Каже ґенерал у приказі, що останніми днями офіцири й підофіцири часто заставляли своїх вояків складати зброю й дозволити себе взяти в полон. Вони робили це, каже приказ, часто навіть у випадках, коли ситуація ще не була зовсім безнадійна. Приказ пригадує офіцирам, що вони не повинні уявляти собі, що ставши бранцями, вони вже тим самим уникнуть наслідків такої „безчесної поведінки". Приказ каже, що „найтяжчі наслідки (за таку поведінку) прийдеться перейти їх родинам тепер, а їм самим особисто по війні". Приказ наказував усім командантам стежити пильним оком за всякою признакою боязливости або занедбання обовязків серед офіцирів і підофіцирів та наказував їм, у випадку відкриття такої поведінки, поступати проти виновників „з найкрайнішою брутальністю".

Нічого й казати, що приказ ґенерала Едера дає нам образ розкладу військової дисципліни серед німецьких військ в Африці. Такий образ був би дуже злим свідоцтвом для якоїнебудь армії, а для німецької армії він має подвійне значіння, з огляду на кольосальний натиск, який німецьке виховання кладе на дисципліну не тільки вояка, але й цивільної людини.

Як можна було сподіватися, образ деморалізації, який проявляється з приказу ґенерала Едера, мусів викликати в Берліні глибоке враження. І справді німецький уряд не дав ждати на доказ справжньої поляки. В три дні по приказі ґенерала Едера, бо вже 21. квітня, офіціяльний орґан для виданання державних законів („Райхсґезецблят") оголосив новий закон, що видно має на цілі показати, що німецький уряд зовсім не жартує, коли він грозить непослушним воякам „найкрайнішою брутальністю".

Каже новий закон:

„Проти осіб, підлеглих військовому карному кодексови, котрі є винуватими злочину проти військової дисципліни або проти вимогів військової відваги, можна накладати кари, ще суворіші від кар, приписаних існуючими законами, включно до примусових робіт на все життя й кари смерти, якщо це покажеться потрібним для удержання дисципліни або забезпечення безпеченства військ.

„Це саме відноситься до проступків, котрі особливо загрожують веденню війни або безпеченству держави, якщо за здоровою народною вірою правні кари є невистарчаючою карою за вчинок".

Як видно з тексту цього закона, він усуває просто всякі межі для військових кар, себто дає право військовим судам установляти такі кари, які їм просто забажається. Є це очевидно крайно очайдушний крок, який може бути вислідом тільки погляду, що ситуація є просто очайдушна, себто принаймні майже безнадійна.

Замітним у новім законі є постанова про люте карання „боязливости в обличчю ворога". Адже це вважалося найгіршим з усіх злочинів у правильнім військовім кодексі й вже в ньому за це ґрозиться карою смерти. Тому зняття всяких меж для карання таких вояків виявляє ще краще поляку німецької начальної військової команди та її очайдушне бажання здержати деморалізацію військ, що проявилася там яскраво на побоєвищах у Тунісі.

Не Большевики, а Русскіє

Нюйорське Новое Русское Слово передруковує з московських Известий, отже офіціяльного комуністично - большевицького орґану, статтю, що її варто перечитати кожному, хто інтересується еволюцією советського інтернаціоналізму, чи над - націоналізму. Від літ ми чули від „правдивих" комуністів, а то й від їх поплечників, що в Советах так наладжене національне питання, що кожен громадянин рівний, що нема різниці, чи він москаль, українець, поляк, грузин. Коби лише слухав советської влади, а все буде гаразд. Очевидно, що хто хотів бачити рай на землі в національному питанню, з одушевленням приймав таку вістку. І хоча старі, досвідчені експерти людської натури головами хитали та не вірили, щоби вовки перемінилися в ягнята, то свіжі комуністичні неофіти такий вереск проти них підіймали, що небезпечно було виставляти їм свої голови.

Літа спокійно минали. Вовча натура раз-у-раз виходила наверх. Але вітвертого признання ніколи комуно-большевики не зробили. Аж війна прийшла. І несподівано самі большевицькі провідники почали апелювати до всіх людських ними самими осуджених почувань, коб лише переконати своїх підданих, що то по щирости треба боронити советської землі.

А згадана стаття вказує, що то вже не советська земля, то не советські піддані, то вже справжні русскиє, так як було за царів, як за Пуришкевичів, та чорносотенцини. Ба ще більше. За царських часів не було назви на москаля. Був лише прикметник імперіялізму, викований з назви держави. Отже була Росія, а націоналізм був „русский". Не було щось такого, як німець, поляк, українець, а був лише „русский". А тепер вже й для москаля відграбана назва його національности. Це є „русак". Так, після слів у „советський", „русский", вже є „русак". Отже великий поступ. Замісць большевик, комуніст, прийшов „русак". Може й добре. Бо раз будемо знати, з ким маємо до діла.

Та, все одно, на чім скінчиться оця советська еволюція, а приглянься настроєви, що тепер слідно в советському царстві. Цей настрій видно в згаданій статті „Ми Русскіе". Ось хід думок редакційної статті в Известиях:

„Від німецького ґенерала до завушеного фрейтра все бандити із Гітлерівської грабармії. Самовдоволені, наглі, кровожадні звірі... І узброєні до зубів німці бояться червоної армії, бояться партизанів, бояться русского народу. Вони окружені океаном ненависти.

„Вони ніколи не переможуть русских людей. Не страх, а погорду і пімсту зроджують їх звірства в русскій душі... Русский чоловік всіми силами душі зненавидить зевропеїзованого німецького виродка. Русскі люди не зложать зброї, поки один німецький окупант остається на нашій землі.

„Історія нашої батьківщини памятає чини, якими ми гордимося... Русский народ побивав на смерть орди Батия і Мамая,... знищив шведські „непереможні" полки Карла під Полтавою, скрутив голову Наполеонови, вигнав з границь нашої рідної батьківщини німецьких окупантів з 1918 р....

„Коли в часі зради австрійців, русскиє війська із Суворовом на чолі зявилися серед нелюдських труднощів в неприступних горах, великий русский полководець сказав своїм чудо-героям: „Ніщо, ніщо! Русак не трус. Перейдемо!"

„Незвичайно талановитий русский народ. У нас багата культура... У военній минувшині 18 століття ми можемо показати таких великих полководців, як Петро Перший, Суворов..."

І т. д. Ввесь час лише про русских та русский народ, а ні словечком про комунізм, совети, большевиків, марксівський соціялізм, робітничу солідарність та інші гасла зо свого минулого. Зате відгребали большевики те, що самі звали опієм, і ним безцеремонно опянюють своє населення, не кажучи ні словом про небезпеку того опіюма для себе, для сусідів, для світу.



ЖЕРТВА НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ.

Ґенерал Владислав Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, що погиб у летничій катастрофі коло Ґібральтару підчас перелету з Близького Сходу до Лондону.

ГРЕЦЬКІ ПАРТИЗАНИ БЮТЬ НІМЦІВ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Сюди наспіла вістка, що грецькі партизани напали на відділ німецького війська, який охороняв 63 тягарові троки з амуніцією і, розбивши його, забрали все, що в німців було, пальну зброю, амуніцію тощо. Партизани вбили трицять сім німецьких вояків, а сімдесять трьох забрали в полон.

З Греції надходять вістки, що там сильно поширився партизанський рух і німці не можуть дати собі з ним ради. Партизани мають до розпорядимости модерну зброю і ждуть загального наступу на Европу. Як такий буде, то грецькі партизани стануть Обєднаним Державам в пригоді. Вони вже віддавна приготовляються до боїв з наїздником і, як тільки Аліянти пічнуть інвазію, то грецькі партизани нападуть німців з тилу.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

21)

Та й старі приказують було молодим: знаєш, не знаєш, мовчи; а коли певно знаєш, що сам щонебудь іменно таке бачив, то й тоді не смій росказувати, а потихеньку скажи старшому, коли що пильно треба, а ні? Так і мовчи собі, бо дівоча слава — як біле полотно: пилинка впаде, то й видно. А через такий порядок і дівки було бережуться, крий Господи, як! Сміливо можна сказати: не то, що у сотні, у тисячі дівок не було ні одної як тепер десятками лічи, вулицею проходивши. Святе діло старовина! Мабуть не вернеться вона ніколи!

Вже так, що і два тижні, а троха чи й не більш минулося після того, як Галочка вийшла за Миколу; як ось раз у день старий Олексій сидить у хаті і читає житія. Миколи не було дома, пішов до чоловіка за ділом. Галочка сидить край віконця, зібралася мужикові сорочку шити, та покраяла, а тепер і не розбере, що і як до чого слідує, та мабуть від того і задумалася; ручки поскладала на роботі, головоньку схилила і думає... Та що то за гарна з неї молодичка! Вже іменно не можна було сказати, чи гарніша була дівкою у косах та у скиндячках, чи, як тепер, у парчовому очіпку, що їй кріпко пристало, що усе на неї і дивився би? Личечком собі хоч і кріпко похудла і румянцю на щочечках не стало, та все здавалося, що так їй гарніше було.

Як так сидять собі, аж ось дзвоник... дзвоник... і усе ближче... і якраз біля їх хати і став.

Галочка зирк у віконце... „Ох!" тільки і скрикнула, руки і ноги затрусилися, ледве устала... і у кімнатуб то поспішати, і з місця не ступить.

— Що там таке? спитав Олексій, не дуже чувши, що щось прибігло.

„Він, таточку, він!" аж задихаючись крикнула Галочка і кинулася у кімнату.

А тут якраз у двері... і хтож то? Семен Іванович!

— „Здраствуй, мій любий приятелю, Олексію Петровичу!" крикнув Семен Іванович, убігши у хату і кинувся його обнімати. „Як", каже, „поживаєш"?

— Спасибі Богу! сказав напроти і Олексій, що і зрадувався, побачивши його, а як здумав, що без нього тут сталося, так у нього душа так і покотилася, і не знає, на яку ступати, і думає собі: Будеж тут усього доброго!

— „Де Галочка твоя? Чи здорова вона? Вже тепер певно вона моя! Ось, Петровичу, привіз тобі письма і від брата і від дядюшки мого, старшого брата отцевого. Тут тобі усе добре пишуть". Так казав Семен Іванович, сердешний, веселенький, говірливий, і не дожидаючися над собою біди, сів на лавку і став діставати ті письма.

— Не турбуйтеся, Семен Іванович! сказав старий: письма опісля прочитаємо... А може ви хочете побачити Галочку?

— „На, пан-отче, читай отці письма, а я побіжу, знайду Галочку, що ще може і не знає, що я приїхав. Знайду і приведу до тебе, а ти нас і поблагослови ,як дітей своїх. Тепер ні у чім не буде замішки". І хотів було бігти за Галочкою, так Олексій зупинив його, кажучи:

— Та не турбуйтесь; вже ви її не знайдете, вона сама до вас вийде, — та й кликнув: Галочко! а вийде сюди, душко, на часинку!

Галочка і увійшла; Семен Іванович кинувся було як стріла до неї, як зирк!... у очіпку!... його Галочка вже молодицею! Він так і стрепенувся, поблід як стіна і впав на стіл. Полежавши, скочив і до неї: „Галочко, що це ти наробила?"

„Семене Івановичу!" сказала поклонившися йому Галочка, ковтаючи сльози, що так від серця йдуть і душуть її. „Перш усього", каже, „говоріть зо мною, як з замужною жоною. Пан-отець мене благословив і я по моїй самій чистій волі вийшла за чоловіка любить кріпко, шанує і жалує мене. Так після цього мені не приходиться ні від вас нічого слухати, ні споминати, та й самі думки треба нам відганяти від себе... Прощайте! Ще раз довелося вам сказати на віку!... Забудьте усе і не споминайте... Я вам розвязала світ... Ви знайдете своє щастя... а я!..." Сльози так і залили її речи. Вона мерщій убігла у кімнату, зачинилась і чути було, як защепнулась.

Довго Семен Іванович, припавши на стіл, плакав ридаючи гірко. Далі скочив, обняв Олексія, поцілував його, кажучи: „Прощай, Олексію Петровичу, на вічні віки!" вдаривши себе рукою по голові, вибіг з хати.

Тільки вони його й бачили і не чули ніколи про нього нічого.

Виїздив я на свойому віку чимало по світу! Був і у Змійові і у Чугуєві. А у другий кінець ще і дальше. Проїзжав Охтирку, до Лубен доїзжав, і в Прилуці жив. Там знав я цього Семена Івановича, він вже відслужився у війську. Бісурмани-турки ногу йому прострілили, а ліву руку відрубали.

Раз, позакурювавши люльки, лежали ми у його садку під липою, так я тут спитав його, через що це так його окалічили? Інший вернеться з війни цілісінький і не осмалений, хоч і росказує, що і такі і такі городи брав.

— „Я, друже, сам на себе шукав смерти," сказав Семен Іванович, здихнувши важко. „Не вспіла загоїтись нога, я впять на коня. Одтяли руку; поки вигоївся, стало замирення... пішли мої думки геть!"

— Через щож таке ви шукали собі смерти? спитав я.

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

Огляд Новин

(Подає Елмер Дейвис, Директор Бюра Военних Інформацій).

Ще будуть великі бої

Ґенерал Джордж С. Маршал, начальник Військового Ґенерального Штабу Злучених Держав, промовляючи на конференції губернаторів минулого тижня, застерігав проти послаблення военних зусиль в наслідок, як він назвав, перших, порівнююче невеликих, успіхів. Він пригадував, що великі бої все ще перед нами. Він також попереджав, що Вісь розраховує правдоподібно на слабі сторони психольоґії Союзників, які можуть допомогти затягнути війну в надії вимучити нас та здобути заключення миру, залишаючи їм здобутки перемоги.

Які це слабі сторони, що на них вони розраховують? Одна з тих слабостей це наша добра вдача. Вороги все ще стараються переконати нас, що повітряні напади є жахливими, що негідним є бомбардування міст, бо цивільне населення може від того терпіти. Про це говорять німці та італійські фашисти, які бомбардували місто за містом, навмисне кидаючи бомби на цивільне населення, в надії, що стероризувавши населення, вони виграють війну. Трохи дивно чути подібні нарікання від тих, що бомбардували Лондон, Ковентри, Ротердам, Білгород, Варшаву. Вони це робили, коли мали перевагу. Вони це знова робитимуть, якщо будуть мати перевагу. Союзники ще ніколи не робили повітряних нападів навмисне на цивільне населення в містах, де нема военних закладів, так як то робили німці в Норвеґії, чи Бельґії, чи в деяких катедральних містах в Англії.

Ворог старається використати, що, як йому здається, слабу сторону нашої психольоґії. Розпочавши такого роду війну і побачивши, що ми в тому маємо перевагу, ворог хотів би, щоби ми спинили ведення війни в той спосіб, а спробували якийсь інший, що дав би йому ліпші можливости. Які інші слабі сторони, що ворог думає може використати? Ґенерал Маршал нарахував кілька. Наслідок тих спроб „може бути тільки один, хіба що ворогові вдалосяб створити внутрішній розкол поміж Обєднаними Державами, натравлювання одного проти одного, перекручування фактів, що доводить до втрати довіря у населення в наші военні зусилля.

Звичайно, викликати розколи поміж Обєднаними Державами ворог старався від самого початку. Стільки держав входить в той Союз, що все можуть трапитися деякі ріжниці в поглядах і цілях, але нема таких, що не можуть бути підпорядковані одній спільній цілі — виграти війну. Але до останнього дня війни ворожі пропаґандисти будуть робити те саме. Будуть ширити чутки, стараючися викликати заздрість та підозріння, пробуючи підбурювати британців проти американців, американців проти британців, обох їх проти росіян, а росіян проти них. Цю тактику до цього часу треба добре розуміти. Незгода поміж Обєднаними Держваами не принесе користи нікому, тільки Осі.

Добрі новини для ворога

Минулого тижня ворог дістав добрі новини зі Злучених Держав — про страйк вугільних шахтярів та про расові заворушення в Дітройті. Пропаґандисти в Берліні, Римі, Токіо та Віші тішились та старалися як тільки могли представити перед світом Америку, охоплену внутрішньою боротьбою, Америку, яка немов не може навіть у себе втримати порядку.

Ми всі знаємо, що не було аж так зле. Проте, всі знаємо, що було не гаразд. В Дітройтських заворушеннях 30 осіб забито, втрачено поверх одного міліона людських годин праці для военного зусилля, бо білі і ніґерські робітники у великому числі залишалися в дома по 3, 4 дні. Уряд нині не має ще доказів, що заворушення були виклихані ворожими агентами, або що були наперед зорганізовані. Були подібні, хоч менші заворушення раніше, в інших военно-промислових центрах. Це тільки значить, що в тих центрах був великий наплив нових робітників, білих і чорних, там мешкальні і транспортові трудноші, рівнож розваґові для молоді. Нерви у всіх напружені до краю. У всіх випадках разом з заворушеннями йшли злобні чутки — одні серед білого населення, другі серед ніґрів, які виявлялися неправдивими. На прикладі в Дітройті видно, як чутки можуть обернути вуличну, звичайну бійку у поважне заворушення. Кожний, хто ширить чутки — помагає Гітлерови.

Петро Березин

Значіння Американської Повітряної Сили

(ОНА). — Як почалася війна, то в газетах часто появлялася критика американської повітряної сили. Це було зовсім природно, бо в першу чергу ми не мали военного досвіду і мусіли здобувати його власними помилками. Розуміється, що помилок не було стільки, скільки деякі критики приписували, але тепер наша повітряна сила вже їх направила і сьогодні вона грає велику ролю в боях з ворогом. Відомий американський журналіст Вінсент Шіон, що служить в американській армії в ранзі лютенанта, недавно сказав, що американська повітряна сила в Північній Африці досягнула великих успіхів в боротьбі з ворожою авіяцією. Наша авіяційна команда, каже Шіон, здобула великий досвід і сьогодні вона вже так опанувала стратеґію повітряних операцій, що може рівнатися найбільш досвідченим командантам.

Наша повітряна фльота кооперувала з анґлійською, яка вже мала попередній досвід і вони в спільних налетах на ворожі позиції доказували чудес. Американська авіяція в Північній Африці складається з завжди охочих до науки офіцирів і молодих американських летунів, що вже з роду є знаменитими механіками. Американська молодь має велике замилування до летунства і завдяки цьому американські летуни є одними з найліпших в світі. Маючи до розпорядимости модерні, добре збудовані літаки, американські авіятори бомбардують ворожі позиції з такою великою прецизністю, що німці не можуть з дива вийти.

Американська повітряна сила в Північній Африці складається з великої кількости різного рода літаків, але літаюча фортеця Б-17 і блискавка П-38 здобули собі найбільшу популярність. Розуміється, що всі американські літаки є добрі, але вище згадані показалися в боях такими практичними і витривалими, що сьогодні вони є гордістю цілого американського народу.

Щодо американської повітряної команди, то її вартість полягає в тім, каже лютенант Шіон, що складаються з людей, які „були колись звичайними пільотами". Вони мають довгу практичну школу і, як каже полковник Філіп Кокрейн, „вміють співпрацювати з підданими їм пільотами. Саме в тому лежить тайна їхнього успіху. Команда повітряної сили знає вагу співпраці, бо вона в такім дусі вихована. Тому вона її продовжує і повітряні рейди на ворожі позиції завше є успішні.

„Повітряна команда зовсім не стидається того, що ґенерал питає поради в лютенанта другої ранґи, а лютенант радиться пільота, якби повести справу так, щоби в часі рейду найлекше знищити ворожі позиції. В команді американської повітряної сили панує товариський дух, нема ні ліпших ні гірших. Всі чуються рівними і тісно з собою співпрацюють.

„Треба знати, що ґенерали американської повітряної сили, так би мовити, виросли на сидженні пільота, розуміють його психольоґію і прислухуються до його завважень щодо повітряної боротьби з ворогом. Вони радо використовують досвід своїх пільотів і систематично уліпшують операції.

„Наші американські ґенерали не все придержуються старих засад, але як переконаються, що повітряні рейди можна зробити більш удачними, то негайно вводять нову систему. В такий спосіб вони уліпшили повітряну стратеґію в Північній Абриці. Зразу їм тяжко було воювати успішно, але як переконалися, що можна зробити уліпшення, то зараз їх зробили і сьогодні американська повітряна сила є одною з найліпших в світі. Особливо та її частина, яка сьогодні воює в Північній Африці. Вона вже діє самостійно і наносить ворогови великанську шкоду".

Наша повітряна сила в Північній Африці складається з кращих авіяторів, які давніше були частиною дванадцятої повітряної формації. Їх переведено до Африки, де вони з анґлійцями й французами ставили опір впертому наїздникови. Він спочатку не доцінював нашу силу, але потому переконався, що американці потраплять зводити повітряні бої з великим успіхом.

Американська команда повітряної фльоти в Північній Африці розділена на двоє. Є стратеґічна команда і тактична. Стратеґічною частиною нашої повітряної сили командує ґенерал-майор Дж. Г. Дулитл, а тактичною частиною командує маршал Артур Конинґгем. Ґенерал Дулитл має до розпорядимости всі тяжкі бомбери і більшість середньої ваги включаючи бійців і супроводжателів, які обороняють фортеці в часі рейдів італійських міст і военних фортифікацій. Маршал Конинґгем командує легкими бомбовиками-бійцями, які запускаються далеко на ворожу територію і нищать комунікаційні шляхи і склади военного матеріялу. В часі наступу сухопутної сили, ці бомбовики-бійці охороняють піхоту від нападу ворожої авіяції. Вони, так би мовити, координують загальний наступ і не все беруть прикази від команди сухопутною силою.

Про цю частину американської повітряної сили полковник Кокрейн говорить так:

„В часі наступу піхоти легкі бомбовики мають приказ її охороняти. Взнісшись вгору керівник бомбовика видить далеко і бачить, що робиться на ворожій території. Він знає де є найбільша небезпека і старається її усунути. Він бачить де находиться склад ворожої амуніції, тяжка артилерія тощо. Пільот бачить це на яких двадцять миль і робить те, що уважає найбільш потрібним. Нераз буває так, що команда сухопутною силою дає приказ цілком що іншого нищити, але командант повітряної сили ліпше знає, що треба робити, аби піхота не потерпіла невдачу і робить посвому.

„Це є дуже важне і тому власне наші наступи все кінчилися незвичайними успіхами. Такі спільні наступи й операції ведуть на велику скалю і в різних частях военного терену. В них беруть участь цілі армії і спільними силами розбивають ворога на порох".

Крім вижче згаданих завдань американська повітряна сила обороняє перед ворогом морські пристані в Північній Африці і береже конвоїв. Це є незвичайно важна задача, але наша повітряна фльота виконує її з великим успіхом. Як приходять нові частини, що доповняють нашу повітряну силу на тім боці океану, то місцева команда підучує їх до дійсної участи в боях і вказує новоприбувшим американським летунам на здобуті в часі боїв тактичні уліпшення. Команда обслуги летунських майданів опікується літаками як оком в голові. Вона тримає все в порядку і наші люди є готові до бою кожної хвилі.



В ЧЕСТЬ ЛІНКОЛНА Й ЙОГО ДРУЖИНИ. В Іст Парку в Расіні, в стейті Висконсині, уставлено ґранітову статую президента Лінколна й його дружину, вирізьблену Фредриком Гибардом. У цьому парку бачено нераз вдову Лінколна зо сином Тедом.

Випорожнюймо Свої Миски

Читаємо остороги: „Не стане вугля!". — „Припаси волового мяса в краю такі незначні, що треба було їх захопити для армії і стримати їх продаж для цивільного населення". — Бараболь нема чим доставити з південних стейтів, треба обійтися чим іншим!". Зрештою, пощо вичисляти те все. Одна осторга сьогодні, друга завтра.

Люди починають відчувати непевність. Купують, що можуть. Перед крамницями нераз наладжені хвости. Чи на довго це поможе? А жити треба, харчуватися треба, працювати треба. І треба приготовитися на плянову господарку харчами як самою владою, так і в своїм домі. Нема що потішатися надією, що це лише хвилева недостача цього споживчого артикулу чи того, а треба передумати ситуацію зріло і глянути правді в очі.

А та правда така: Коли Злучені Держави пішли до війни, то це не забава. Ми здалека від военних фронтів, але наші діти, наші браття стоять на них. Вони готові на смерть, а ми тут перебираємо чи харчами, чи вбранням, чи вигодами. Раз держава пішла до війни, мусить напружити всі сили, щоб її виграти. Виграємо її не самі, а взлуці з нашими союзниками. Союзникам треба дати всяку допомогу, щоб могли воювати. Самі мусимо обмежити свої потреби до найдальших границь, бо не стане припасів для всіх. Федеральний уряд розсилає вже третю пайкову книжечку, а це знак, що харчева контроля вже уплянована у всіх подробицях.

Отже хай і населення на це приготовляється без нарікання, без спротиву. Навпаки треба навіть самим винаходити способи, як перебути важні та важкі часи. Наче випереджуючи оголошення плянів уряду деякі часописи подали плян привчити молодь шанувати харчі. Шанувати так, щоби зїдати все до крихти, що подадуть на тарелях. Очевидно те, що дасться споживати з користю для здоровля. Отже повстають молодечі клюби для „вичищування тарелів" при їді. Заохота знаменита!

Треба й нам над цим призадуматися. Українці приїхали до Америки з краю, де високо цінили кожен шматок хліба. Де, бувало, кинути скравок хліба на землю, вважалося гріхом. Треба було цей скравок підняти і поцілувати і просити прощення кари Господньої за брак пошанівку для Божого дару.

Це не лише прикмета нашого народу. Луис Адамік, американський письменик словінського роду, пише, що як він по війні поїхав до свого краю, там застав таке саме переконання. Що навіть і галузки з дерев там збирають, щоб не змарнувати. Тому і край чистий і люди взірцево економічні. Коли так воно є, то ми українці й інші словяни-американці, можемо бути добрим прикладом для других інших американців і ввести нашу господарну систему якраз при теперішній нагоді. Не буде це стид для нас, але навпаки, буде це добрий провід.

Отже починаймо в себе дома, „випорожнювати миски" на крайовий лад. Навчимо взірцевої ощадности і господарности наших дітей, вони покажуть іншим і не буде важко перебути часи проби.

Коли секретар війни виголошує промву і висловлює погляд, що війна буде тривати 3—4 роки, то це не застрашування. Уряд не має причини застрашувати населення, противно, треба населення потішати. Але треба теж памятати, що харчові потреби не скінчаться з покінченням війни. Навпаки. Вони щойно стануть справді актуальними з кінцем війни, бо ввесь світ буде шарпати Америку за харчі. Отже вже тепер розумно приноровлюймо себ до теперішніх і будучих потреб. Поможемо в першу чергу самим собі, а дальше покажемо добрий приклад другим і поможемо нашій воюючій батьківщині.

С.

Тверда Югославія

(ОНА). Наспівша до Стокгольму преса з Німеччини принесла кілька статей про німецькі неповодження в Югославії. Автор пише, що югославський нарід є незвичайно впертий, завзятий, витривалий, та що там ніхто не хоче з німцями балакати. Навіть ті немногі квізлінґи, що підчиняються окупаційній німецькій владі, є патріотично настроєні і з ними треба обходитися, як зо збитим яйцем. Вони помагають німцям покоряти своїх братів і співпрацюють з військовою владою, але траплялися випадки, що вони залицялися до четніків і навіть до партизанів. Що саме їх до того пхнуло, автор не говорить, але є підстави думати, що ті серби, які помагають німцям правити над Югославією, передбачують, що німці, скорше, чи пізніше, будуть мусіти забратися з Югославії і вони (Квіслінґи) вже наперед заобезпечують себе перед пімстою, яка жде їх від широких народних мас югославського народу.

Німецька преса зовсім не криється з тим, що німецькій владі не вдалося здушити повстанчого руху в Югославії, та що повстанці вже розгосподарились там до тої міри, що нераз треба кілька відділів війська, щоби прогнати їх від німецьких военних маґазинів. Повстанці мають знаменитих командантів і часто завдають німецьким військам поважні втрати. Автор, що жив довший час в Югославії, перестерігає виїзджаючих туди німців, щоб уважали на кожний крок, що і де вони будуть там робити, бо кожний серб, словінець і хорват є ворогом німецького народа. Югославці сильно ненавидить німців і їх треба оминати.

Для військових, які поїдуть до Югославії, автор дає такі поради: не вірте сербам в ніяких справах. Як розмовляєте з ними, або як розпитуєте про певні справи, то перевіряйте все те, що вони вам говорять. Не виходіть на вулицю без зброї навіть тоді, коли все окруження ставиться до вас прихильно. Югославці є дуже скриті і зрадливі. Вони сміються до вас, а за пазухою ніж на вас тримають. Не вірте навіть тим, що з нами співпрацюють, бо вони також зрадники. Нині співпрацюють з нами, а завтра будуть накладати з нашими ворогами. Як ідете до ресторану на обід, то завше думайте про отрую, яка може находитися в їжі. Якщо кухар, чи кухарка є з ворожої народности, то заставте її покушати призначеної для вас поживи.

Німецька преса напечатала ці перестороги і каже, що німці перемогли югославську армію, але прихильности народу не здобули.

НІМЕЦЬКА ЖОРСТОКІСТЬ В ПОЛЬЩІ.

ЛОНДОН, (ОНА). — Польський уряд каже, що минулого тижня німецька влада в Польщі розстріляла 184 поляків, яких підозрівали, що вони належали до тайних орґанізацій.

Німці таких підземних орґанізацій дуже бояться і, як тільки довідаються, що якась людина має з ними до діла, то негайно роблять з нею порядок. І то навіть без судової розправи.

Наприклад, в Сєділсках хтось напав на німецьких кольоністів і знищив дещо на їх господарства. Поліція перевела ревізію в поляків, але не знайшла ніяких слідів, щоби хто з них брав участь в нападі. Здавалося, що все буде в порядку, але поліція вернулася й виарештувала все польське місцеве населення. Після строгих допитів засуджено багато на негайний розстріл.

Те саме було й в Ґроблі під Краковом. Там хтось був напав на жандармський постерунок і вибив вікна. Поліція не піймала нікого, але потому арештувала шіснацять селян і розстріляла.



ВИСЛАННИК

Джан Гувер, командант сил на Карібському морю, котрий конферує з адміралом Жоржом Робертом у справі переміни влади на острові Мартініці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться у вівторок, 13. липня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі при Фліт ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори і почути звіт урядників і контрольної комісії за 6 місяців праці, а також, щоб всі ми разом могли порадитись і застановитись над дальшою працею для добра нашого товариства і У. Н. Союзу. Старайтеся кожний придбати хоч одного нового члена, а за це дістанете нагороду. Також просимо не залягати з вкладками і на цих зборах їх випівнати. — М. Снадик, предс.; М. Самоїл, кас.; В. Кушнір, секр.

Остап Вишня.

ХТО ВИНЕН?

Розкажу я, братця, вам через віщо не так швидко й не так повно шириться та квітне театральна справа на Україні нашій Радянській...

Ширитись то вона шириться, та не так, як би нам хотілося. А нам би хотілося, щоб у кожному селі при кожній хаті-читальні, а то й просто собі при просторій клуні та був би хороший драматичний гурток, злитий, витриманий, солідний.

Щоб так грав, щоб так грав?! Одно слово, ви самі знаєте, щоб як він грав.

Так чому нема цього?

А от послухайте чому.

Розкажу я вам, братця, про випадки з власної практики. А власна практика в мене була, бо нема на Україні такої людини, щоб у „театрі" не грала, і не так просто собі грала, а грала „найкраще од усіх".

І я грав. І, само собою розуміється, „найкраще од усіх".

Діло було, може, давно, а може й недавно. Заснували ми аматорський гурток. Артисти всі такі, що „дай тільки показать".

Було Терешко прийде до школи, де ото, й збиралися, стане серед хати й каже:

— Я їм заграю, так їй же Богу, як Садовський! От бачите!

Та ми всі були такі, що... Та куди там?!

Сидиш у школі, доки ото учителька прийде (а вчителька в нас за режісера була) і думаєш:

— Ох, і вусаж я намалюю! І сорочку яку надіну та сині штани, та червоний пояс?! Куди ото Терешко заграє?! Як їм заграю!

І артистки такіж, як і ми, хороші. Сидять, насіння лускають, перешіптуються одна з другою. Дивляться на Терешка, чи на котрого з нас, а з очей так і стрибає:

— Почекай, почекай! Ось як я виряжусь! Ось як я уквітчаюсь! Буде, тобі Садовський!

Довго ото ми так ходили, обговорювали все. Пєс чекали. Пєс у нас не було так учителька в місто по них післала.

Приїхали пєси.

Поприлітали ми до школи, аж тремтимо всі.

Показує вчителька пєси: „Ой не ходи, Грицю, на вечерниці" і „Невольник".

Почнемо, (каже з „Ой не ходи, Грицю, та на вечерниці". Пєса це дуже хороша. Про любов. А що вже раді! Особливо для Грицька й для Марусі...

— От як би мені Грицька, думаю собі.

А Одарка Перепелівна присунулася до мене та: — Я Марусі гратиму, а ти Грицька! От як заграємо?!! Тільки цілуватись не навсправжки, а так тільки, щоб губами не притулятися. Губи ніби до губ, а об „цмок" — так щоб не зовсім... Добре?

— Добре, — кажу.

— Так тиж дивись!

— Ну йдіть, — каже вчителька — до дому, а завтра приходьте — ролі будемо розподіляти.

Цілу ніч не спав я, все думав, які вуса я намалюю. І як ото очі обмалювати, щоб великі були, великі... і ото думаю собі, як я падатиму, коли мене вже Маруся отруїть. Витягнусь, думаю собі, вже витягнусь так, ніби мене правцем узяло, праву ногу підійму, вона задрожить, як у корчах, а я так жалісно, жалісно до Марусі:

— Марусе! Що ти наробила?!

І вмру.

І засипаючи, кулаком під рядном нахвалявся:

— Підождіть, — мовляв, — я вам заграю!

Другого дня були в школі ми всі дуже зарання, що вчителька пообідати не встигла.

Ходимо, один за одного поглядаємо й ніхто нікому нічого не говоримо.

— Все одно я Грицька гратиму, — кожний сам собі думає.

Все одно я Марусі гратиму, — кожна собі думає.

Вийшла вчителька.

— Ну, хлопці й дівчата, давайте, будемо ролі призначати. Марусю, значить, гратиму я...

Зирк я на Одарку, на Перепелівну:

— От тобі, думаю, й „цмок так щоб і не зовсім".

А дівчата всі — так ніби ото бджоли, коли на них димом пхокнути... голови в плечі повтягали й на корсетки собі дивляться.

— А от ти, Одарко Перепелівно, — вчителька до Одарки. — Дарину гратимеш. Роля невеличка — ти з нею справишся, як слід.

Дивлюсь: сопе моя Одарка. А потім:

— Не гратиму я, мабуть! Мені ніколи. Мати казали, щоб коноплі до посту, щоб допрясти.

Встала Одарка й вийшла.

А за нею всі дівчата з хати — шаміль-шаміль-шаміль...

Залишилися самі хлопці.

— Що то таке з дівчатами? — вчителька питає.

— Хто його зна.

— Ну, щож, давайте за чоловічі ролі. Грицька погодився грати фельдшер з Декайлівки. Він дуже хороший артист. А хтож із вас, хлопці, на Потапа та на Хому? Та до мене:

— Може ти, Остапе, Потапа заграєш! Із ножем він ото на Грицька накидається.

— А я думав, що яб Гр...

— Ні, Грицька ти не втнеш. То дуже трудна роля. Там трагізму з драматизмом багато. Тобі більше Потап підходить.

— Ні, — кажу, — мабуть я не гратиму. На тім тижні, батько казали, під хуру треба їхати. Пшеницю до міста повезем! Грайте самі...

І пішов. І думаю всю дорогу:

— Потапа я їм гратиму?! Хай самі грають!

І всі хлопці пішли.

І правильно зробили.

Щож їм маленькі ролі грати, чи що, коли кожний із них може найкраще Грицька заграти...

Не краще, положім, як я, а всеж таки.

І не вийшла в нас вистава..

Хто тут винен? Думаєте, вчителька?

Ні!

Пєса винна. Автор винен.

Коли ти вже пишеш пєсу, пиши так, щоб усі головні ролі були! Хіба тобі не все одно, як пишеш? Так чомуж ти одному велику ролю пишеш, головну, а другому другорядну, маленьку...

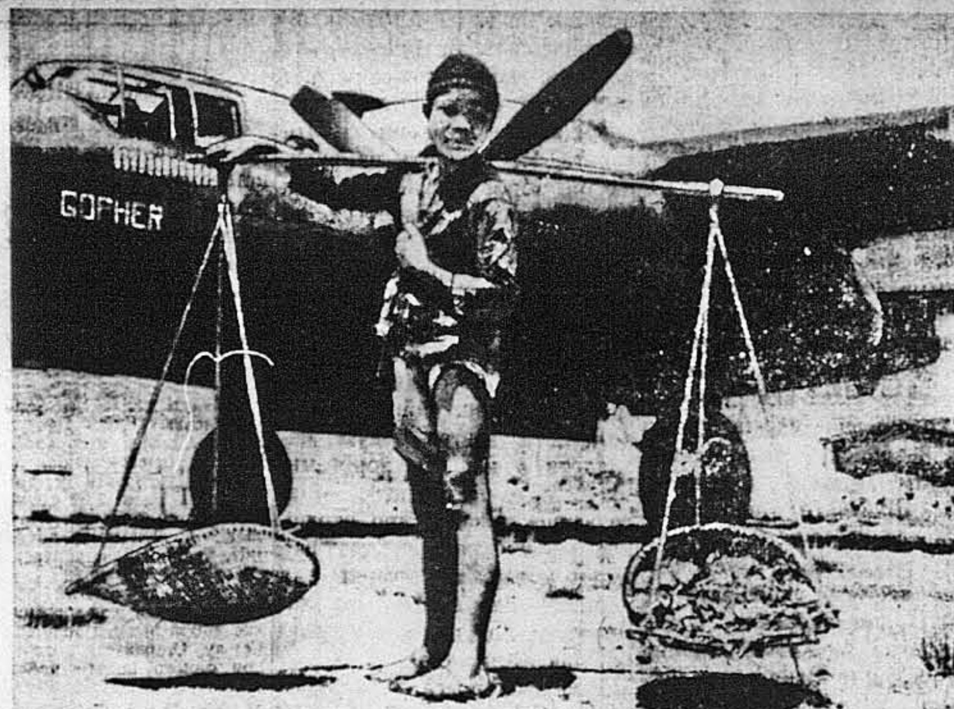
Тепер, брат, рівність!

А через авторів і вистави часто не відбуваються...

Театральна справа страждає.

Так от, братця, хто винен!

(Зі збірки „Вишневі Усмішки")



ДОПОМОГА ПРИ БУДОВІ ЛЕТУНСЬКОГО МАЙДАНУ. — Китайський хлопець, занятий при будові летунського майдану для американців „десь у Китаю", задержується перед американським літаком, для якого цей майдан має служити. Китайські мужчини, жінки й хлопці працюють з незвичайним запалом коло всяких будівель, що мають посередно помогти їх бетьківщині визволитися спід панування японців.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Повідомляємо членів Укр. Тов. Січ, від. 39, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Контр. комісія здасть звіт за 6 місяців і будуть інші важні справи до рішення. Члени обовязково мають прийти на збори. — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; А. Кудлик, кас.; А. Яворський, рек. секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Любов, від. 45, відбудуться в неділю, 11. липня, в годині 2. пополудні, там, де звичайно. Просиом членів прийти точно на означений час, бо є деякі важні справи до рішення. Галя зборів в той день отворена від полудня; кому спішно, може полагодити справи з урядом перед зборами. — М. Дубас, предс.; А. Гащасим, кас.; Т. Малик, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 11. липня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи дополагодження. Також буде звіт контр. комісії. — За уряд: П. Мельник, предс.; І. Потучка, кас.; М. Паранич, писар.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Тов. Вільна Україна, від. 200. повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 10. липня, в годині 7:30 ввечір, в гали Семена Малафій, 9014 — 95 Еве. Обовязком є всіх членів прийти на ці збори, де почуєте звіт уряду і контр. комісії за пів року. Просимо тих членів, котрі мають своїх синів або кревних при армії, прийти на ці збори і послухати Й. Паращука в справі організації родичів. — П. Господарець, предс.; О. Коцовій, кас.; В. Ворґуль, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. — Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, відбудуться в суботу, 10. липня, в год. 8:30 ввечір. Обовязком є кожного члена явитися на цих зборах і вислухати піврічний звіт уряду. Не явившийся член буде підлягати карі приписаній статутом. — К. Дідух, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Звичайні місячні збори відділу 312, відбудуться в неділю, 11. липня, в церковній гали, зараз по Сл. Божій. — Степан Туз, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Тов. ім. Ольги Басараб, від. 348, повідомляє своїх члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. липня, в гали церковній при Вест Рейн Еве., в годині 2. пополудні. Просимо всіх члениць прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі мають вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Йосифіна Стахура, рек. секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 6. липня 1943 померла

АННА ЯЦЕНТА

дочка Константина і Марії Яцентих з Chatham, N. J.

Покійна було членицею відділу 371 У. Н. Союзу, до якого належить ціла родина покійної.

Покійна була ще молодою дівчиною і була норскою, що працювала в Предв. Шпиталі в Нюарку.

Полишила в смутку родичів, 2-х братів, Йосифа, який служить в амер. армії, і Якима, як також три сестри: Джені, Гелен і Елінор.

Похорон відбудеться в пятницю, 9. липня, в год. 11. перед полуднем з дому родичів на цвинтар в Chatham, N. J. — В. ІЯ П.!

Ю. Баранюк, секр.

Дня 28. червня 1943. року вмер у Ню Йорку

ТЕОДОР ТИМКІВ,

член Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 381 У. Н. Союзу.

Покійний походив зо села Золотівці, повіт Жидачів, Західна Україна. Вступив до У. Н. Союзу 1929 року. Оставив сиротами си-
1929 року. Оставив сиротами сина Йосифа і дочку Анастазію. року. — В. Й. П.!

Дня 1. липня 1943 року померла в Ню Йорку

КАТЕРИНА ПАЛЕҐА,

членниця Укр. Зап. Тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союзу.

Покійна походила зо села Городищі Королівські, повіт Бібрка, Зах. Україна. Вступила до У. Н. Союзу 1939 р. Оставила в смутку мужа Івана, сина Йосифа і дочку Марію. Похорон відбувся 5. липня 1943 року. — В. ІЯ П.!

П. Кучма.

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 798. Алярм.



В очайдушнім зусиллю вирватися з ніг Тарзана, чорний борикався далі.



Як він пробував вирватися, він упав і його карк зломався.



Тепер якась собака, почувши боротьбу, почала гавкати.



Тарзан тепер був у ще гіршому положенню, ніж він був передтим.